



# Jak psát recenzi

RENÁTA PŘICHYSTALOVÁ

# Výsledek hlasování ankety na tudle:

- ▶ 1. místo: J. Kačer: Temné počátky českých dějin. Odkud k nám přišli a jak žili první Slované.  
8 hlasů
- ▶ 2. místo: J. Pajer: Sídla novokřtěnců na Moravě  
4 hlasy
- ▶ 3 místo: Březinová - Chropovský: Sídlišká z doby laténskej v Nitre.  
3 hlasy

Hlasovalo 9 studentů

# Recenzia/recenze/Peer review/Rezension

- ▶ Odvozené z latiny: re + censere – posuzovat, konat přehlídku, uvažovat, pozorně si prohlížet a hodnotit
- ▶ V současném jazykovém povědomí se recenzí rozumí kritické posouzení/ocenění nějakého odborného, vědeckého či uměleckého díla/práce
- ▶ Velký slovník naučný m/ž, 1999: „1. shrnující zhodnocení vědeckého nebo uměleckého díla; posudek, kritika; 2. posuzování řízení, jímž prochází vědecké nebo umělecké dílo před vydáním.“
- ▶ Pozor! Neplést si recenzi s anotací!
- ▶ Anotace: stručná hodnotící informace o obsahu publikace/díla/článku apod. (z latinského ad-, k a notare, poznamenat)

# Anotace

(z latinského *ad-*, k a *notare*, poznamenat)

## k dokumentu pevně připojené

- ▶ a vytváří je jeho autor (například anotace či resumé odborného článku)
- ▶ a vytváří je někdo jiný, redaktor nebo recenzent (například anotace na záložce a na obalu knihy, DVD atd.)

Tyto anotace vznikají až dodatečně (například čtenářské poznámky na okraji knihy, diskuse k článku na Wikipedii atd.)

## nejsou s textem fyzicky spojené

- ▶ stručně charakterizují jeho obsah pro usnadnění výběru uživatele (například anotace v knihovnické databázi, v bibliografii, v nakladatelském katalogu)
- ▶ posuzují a kritizují dokument z hlediska uživatelů nebo odborníků (stručné recenze, hodnotící poznámky v časopisech, blozích a pod.)

## Anotace mohou mít formu

- ▶ poznámek k jednotlivým místům textu, například na okraji knihy (marginálie)
- ▶ stručného shrnutí obsahu dokumentu
- ▶ hodnotících či kritických poznámek uživatelů (diváků, čtenářů nebo posluchačů)
- ▶ V lingvistice se anotací často míní doplnění původního textu o slovní rozbor. Soubory takto anotovaných textů tvoří korpusy a jsou důležitou pomůckou při tvorbě strojových/el. překladů a podobně

# Rešerše

- ▶ **Rešerše** (z francouzského *recherche* - hledání) může být:
- ▶ Vyhledávání informací o určité problematice na základě konkrétního požadavku
- ▶ Soupis vyhledaných informací jako výsledek.
- ▶ S rozvojem internetu a online-databází se povaha rešeršní práce výrazně změnila a mnozí uživatelé si informace vyhledávají sami, pomocí webových vyhledávačů a databází.

# RECENZE

Dobře napsaná recenze by měla obsahovat

▶ Popisně informační pohled na recenzované dílo

- uvádět základní bibliografické údaje; základní citace; údaje o nakladatelství; rozsah a obsah práce

▶ Analyticko-kritický a hodnotící pohled na recenzované dílo

- hodnocení uspořádání a členění díla z formálního hlediska; důkladná analýza myšlenkového přínosu díla; upozornění na sporné, diskutabilní eventuálně mylné/zavádějící názory autora/autorů



Dobře napsaná recenze by měla obsahovat

- celkové zhodnocení významu díla, jeho přínos pro příslušný obor
- měla by obsahovat názor na odbornou hodnotu díla, jeho (ne)užitečnost pro vývoj/posun dalšího bádání v sledované oblasti

## Plně respektuj smysl a funkci recenze!

- Je nutné uvědomit si, že recenzi bude číst i autor díla, který může nekompromisně ostře formulované výhrady brát v osobní rovině – je nutné vyhnout se osobním invektivám
- Recenze má být psaná s erudicí, nadhledem a velkoryse – ne hnidopišsky
- Recenzent nepíše recenzi z pozice „vševěda, všeuměla nebo všudybyla“
- Recenzent bude taktéž někdy někde recenzován
- Recenze má co nejvíc zrcadlit vědeckou/uměleckou akribii recenzenta





Spousta, V. 2003: Jak psát recenze. Pedagogická orientace 1, 101–109.

<https://wiki.knihovna.cz/index.php?title=Recenze>

<http://jakspravnepsat.com/recenze.html>